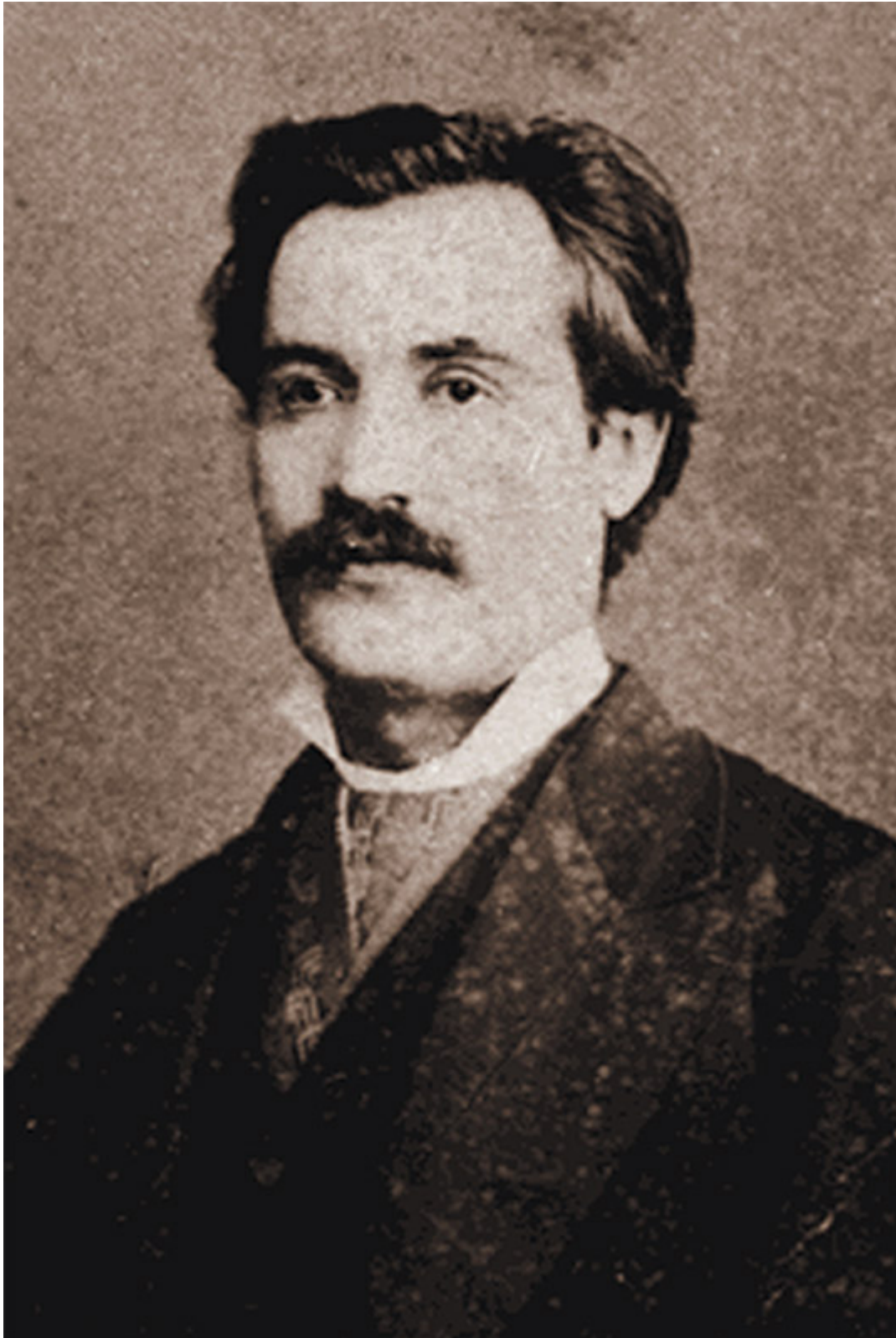

**CA LA NOI LA NIMENEA – de
Mihai Eminescu [12 septembrie
1878]**

Proverbul acesta, moștenit din moși strămoși, e rezultatul unui dureroasă istorii, în cursul căreia poporul nostru, pierzând orice speranță de îndreptare, ia lucrurile mai mult în bătaie de joc, ca și când lui Dumnezeu i-ar fi plăcut să drapeze tragedia sorții noastre cu foarte multe scene comice.

Realitatea tragică a vieții noastre de stat e nespusa mizerie a populațiilor de jos, e stoarcerea lor prin nemăsuratele clase improductive, compuse mai cu seamă din străini, e ușurința și lipsa de caracter în viața publică, e putrejunea bizantină a puilor de fanarioți care, sub masca interesului general, fură de sting, fie pe calea diurnelor și lefilor nemeritate, fie prin arendarea moșiilor statului, fie pe alte mii de căi. Comedia consistă însă în minciuna vecinică a constituționalismului, în pretextarea diferitelor libertăți publice, a civilizației și a altor mofturi pentru a acoperi unica tendință a acelei negre mulțimi de liberali care nu caută, nu visează decât puterea statului, pentru ca prin mijlocul ei să prade.

O mulțime de oameni mari se mișcă pe această scenă bizară, pe care toate sînt cu putință afară de un singur lucru: onestitatea.

Autori cari nu știu a scrie o frază corectă (vezi Pseudo-Ureche), oameni de stat cari nu pot justifica nici săvîrșirea școalei primare, advocați fără știrea lui Dumnezeu, pictori orbi și sculptori fără de mîni, generali cari nu știu citi o hartă, subprefecți ieșiți din pușcărie, legiuitori recrutați dintre stîlpi de cafenele, jucători de cărți și oameni cu darul beției, caraghioși cari înaintea erei liberale vindeau bilete la café chantant, iată banda ocultă care guvernează azi România, bandă care, pînă mai ieri republicană pînă la comunism, astăzi crează decorații, împărțindu-le între ei cu profuziune; ieri voind să răstoarne pe Domn, azi îl titluiesc rege; ieri proclamînd republică la Ploiești, azi joacă cu aceeași măiestrie pe lingușitorii Curții.

Din focarul Bucureștilor putrejunea morală și socială se menține metodic asupra întregii țări; din painjinișul hidoasei pocituri se-ntind firele în filialele societății de exploatație ce au forma de comitete de salut public. Pe cînd nici o îndreptare nu se face nici școlii, nici bisericii, nici ramurilor de producțiune materială, tot pe atunci presa vecinicei minciuni, presa radicală, discută subtilități despre cea mai bună organizare a statului. Militari cari au pus pistolul în pieptul lui Vodă Cuza azi au reintrat în rangurile lor militare și sînt decorați; omul care a proclamat la Ploiești republica și l-a detronat pe Vodă e-naintat, primește decorații și reprezintă azi pe monarhul pe care l-a trădat ieri înaintea altor principii. A-și călca jurămîntul a devenit în România un titlu de înaintare. Plebea de sus, slugarnică cătră cei mari, de neomenoasă cruzime și trufie cu clasele de jos, exploatează poziția ei oficială în interesul ei privat. Un meschin egoism, o lăcomie de cîștig ca orice mijloace, lipsa de buna-credință în afacerile publice și în cele private, fățarnicia și amăgirea ca busolă a presei, iată cumplitele efecte ale unui guvern liberal de cîtiva ani. Încă alți cîtiva ani și societatea va începe a plesni din toate încheieturile.

Elemente străine vor inunda România ca valurile potopului, după ce vor fi subminat terenul pe care hidoasa pocitură conduce ca regisor comedia meschină jucată de bufonii partidului său. Mai mult încă. Noi credem că mîni-poimîne, desființîndu-se și justiția, va începe deplina anarhie.

„Românul?”? crede de pe acum că trebuie să-și pregătească terenul pentru a lovi în judecători și a aduce din nou pe delapidatorii de bani publici înaintea juraților.

Cumcă radicalii se pregătesc a nimici orice garanție în contra urmăririi hoțiilor ce le comit ei în prezent se dovedește din articolul de mai jos al „Românului”. Cu fățarnicia cu care e scris s-ar crede că pe foaia bizantină o doare inima de interesele țării. În faptă însă judecătorii nu-i plac și vrea

să vadă iar reintroducându-se tratarea proceselor pentru delapidare de bani publici în mîna juraților, unde totul se va face mușama. Condamnarea de către tribunalele ordinare a vestitului Arion îi stă „Românului” și azi pe inimă, el știe ce soartă ar avea corelegionarii lui politici înaintea tribunalelor ordinare.

Să ne așteptăm dar curînd la desființarea justiției, la darea frîului slobod tuturor hoțiilor, la corupțiunea deplină, sub pretext că tribunalele sînt părtinitoare. Oricît de părtinitoare ar fi însă, ele sînt mai bune decît curțile cu jurați, căci în orice caz e mai preferabilă o justiție nedeprinsă încă bine cu cercetări criminale, deci îngăduitoare, decît nici o justiție. Jurații însă nu sînt nici o justiție.

Articolul tendențios al „Românului”, vro inspirațiune a d-lui Stătescu, cel care permută și destituie judecătorii pentru opiniile lor, cel care a propus grațierea de vinovați fățiși, dar exercită presiune asupra judecătorilor ca să condamne oameni nevinovați, merită a fi reprodus ca un model de fățarnicie, amăgire și lipsă de pudoare.

Iată-l dar:

Administrațiunea unei țări formează un tot nedivizibil; diferitele ei ramure fac parte din aceeași sistemă și sînt neapărate una alteia tocmai după cum o bucată a unei machine este neapărată celeilalte și mecanismului întreg. Cînd o bucată a mecanismului merge rău, toată sistema din care face parte suferă.

Această observațiune, de mii de ori repetită și devenită un loc comun din cele mai mult întrebuințate, dar totdeauna adevărat, ne-am făcut-o văzînd ce fel de concurs dă justiția, pentru înfrînarea delapidărilor, hoțiilor, bătăilor de tot felul.

Ne-am plîns de escesele și de abuzurile comise în armată, ne-

am plîns de cele comise în administrațiune; ar fi trebuit poate să începem prin a ne plînge de modul în care justiția, și mai cu osebire juzii instructori înțeleg a-și face datoria față cu delapidatorii, cu hoții, cu cei ce comit felurite abuzuri, și pe care celelalte ramure de administrațiune îi trămit înaintea tribunalelor.

Ar fi trebuit, zicem, să începem prin a ne plînge de justiție, fiindcă un delapidator, un hoț dovedit, trimis înaintea justiției și achitat sau liberat prin ordonanță de neurmărire, este o mare încurajare, un puternic îndemn pentru alți hoți, pentru alți delapidatori.

Ne plîngem că unii subprefecți fură și bat, că unii vameși fură, că unii perceptori și casieri fură. Așa este, din nenorocire. Dar, pe de altă parte, meargă oricine la ministerul de financie, și vază cîți funcționari culpabili au fost dovediți și dați de aceste administrațiuni în judecată, și cîți au fost condamnați.

Faptul e deplorabil; el arată o tristă stare morală, chiar la aceia a căror instrucțiune ne dădea dreptul să-i privim ca pe agenții cei mai activi și mai luminați ai rădicării nivelului moral în țară.

Sînt cîțiva ani, guvernul trecut luă pe delapidatori de la juriu și-i dete tribunalelor. Care fu rezultatul? Astăzi, delapidatori condamnați mai că nu se mai vād; nu numai că tribunalele îi achită și-i absolvă cu cea mai mare ușurință, dar mai înainte de-a ajunge la tribunale, juzii instructori sînt aci spre a găsi mijlocul de-a declara că nu e caz de urmărire.

Vom face în alt număr o enumerare mai lungă de funcționarii culpabili dați judecății de diferite administrațiuni și achitați, absolviți, sau făcuți scăpați sub toate formele de către justiție. Pentru astăzi, ne vom mărgini a cita numai cîteva cazuri.

Nu vom face decît să amintim că chiar o bandă de hoți, cu căpetenia lor, s-a prins în toamna trecută în județul Putna și a fost liberată prin ordonanță de neurmărire.

Nu de mult se descoperă la Vama Predeal hoții enorme. Vameșul, dovedit culpabil, este dat judecății; faptele sînt constatate, judele instructor nu poate da ordonanță de neurmărire, dar tribunalul colorează hoția astfel încît absolvă pe culpabil, sub cuvînt că „nu e articol de lege” în temeiul căruia să se poată rosti condamnarea.

În județul Prahova, administrațiunea descopere că un subprefect a comis o faptă odioasă de a alcătui liste de subscripțiune de la sine și de a aduna bani de prin plasa sa, sub cuvînt de subscripțiune pentru răniți sau pentru cumpărarea de arme. Faptul se dovedește pe deplin de administrațiune; ea silește pe subprefect să înapoieze o parte din sumele adunate, îl destituie și îl trămite naintea justiției.

Judele instructor declar[ă] ca nu e un caz de urmărire.

În fine, chiar zilele trecute, după cum este știut, se dovedește la Ploiești, de către procuror și de către președintele juraților, că directoarele penitenciarului bate crunt cu biciul pe arestați. Ministrul de interne suspendă pe director, rămînînd ca justiția să-și facă datoria. Însă, după cît ni se asigură, și de astă dată judele instructor ar fi declarat că nu e caz de urmărire.

Această procedere ar fi atît de cutezătoare din partea judeului instructor, în urma svonului ce s-a făcut asupra bățăielor, încît stăm la îndoială a-i da crezămînt și așteptăm o nouă confirmare.

Atragem luarea aminte a d-lui ministru de justiție asupra acestei deplorabile și penibile stări de lucruri. Sîntem încredințați că d-sa se va gîndi serios la mijloacele de vindecare, căci, atunci cînd justiția nu-si face datoria, nu

esistă justiție în țară, prin urmare nu există nici
moralitate, nici progres real.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 noiembrie 1877 – 15 februarie 1880

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1980

Vol X

Mihai-Eminescu.Ro